

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Saksanen, Riitta			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Omaishoidon tuen intressipoliittinen keskustelu Suomen valtiopäivillä vuosina 1973-2002: Vanhushoidon näkökulma			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2004-04-30	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 86 + 16
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan omaishoidon tukea koskevaa intressipoliittista keskustelua eduskunnassa ja sen vaikutusta omaishoidon tuen lainsäädännölliseen kehitykseen. Taustaoletuksena tutkimuksessa on, että hyvinvointivaltio tarvitsee tehtävässään kansalaisten työpanosta. Vaikka tutkimus keskittyy kotiin ja siellä annettavaan hoivaan, liikutaan tutkimuskontekstissa makrotasolla. Tällöin intressipoliittinen vaihto keskittyy valtion ja kansalaisyhteiskunnan välille.</p> <p>Tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen. Tutkimustulokset ovat nousseet esiin aineistosta, jota olen tarkastellut valtiopäivillä käydyin aloite- ja kysymyskeskustelujen perusteella. Oleellista on kansanedustajien argumentointi, joka tutkimuksessa on tulkittu perusteluksi esitetyille väitteille. Aineistolähtöistä analyysyä tehtäessä on lähestymistapa perustunut emansipatoriseen tiedonintressiin. Tavoitteena on tuottaa tietoa vallasta ja sen oikeudenmukaisesta käytöstä.</p> <p>Omaishoidon tuki jakautuu kahteen osa-alueeseen: hoivan tarpeessa oleva vanhus saa omaishoidon kotonaan ja omaishoitaja saa siitä yhteiskunnan maksaman rahallisen korvauksen. Järjestelmä kehittäminen alkoi 1973 avohuoltoa koskevasta keskustelusta, jonka aloitti SMP:n eduskuntaryhmä. Periaatteina olivat vanhusten toive saada asua kotona toimintarajoitteista huolimatta sekä hoivavastuun kuuluminen yhteiskunnalle. 1980-luvulla vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kotihoidon tuki vakiinnutti asemansa. Vuoden 1992 lakiuudistuksessa se muuttui omaishoidon tueksi. Perusteluina järjestelmälle on ollut erityisesti sen edullisuus. Tämä merkitsee järjestelmän eri toimijoille: valtiolle, kunnalle, omaishoitajalle ja hoidettavalle henkilölle, erilaisia asioita. Yhteiskunnalle edullisuus merkitsee selkeitä säästöjä laitospaikkojen tarpeen vähenemisen ansiosta. Omaishoitajan ja hoidettavan kohdalla edullisuus voidaan kyseenalaistaa.</p> <p>Omaishoidon tuki on saanut taakseen laajan poliittisen kannatuksen eduskunnassa. Tästä huolimatta ei lainsäädännölliset toimenpiteet ole toteutuneet toivotunlaisesti kunnissa. Tämä saattaa kansalaiset eri arvoiseen asemaan sosiaalipalveluiden suhteen. Poliittisesta yksimielisyydestä huolimatta oli vanhuspoliittisen keskustelun taustalta löydettävissä omaishoidon tuki järjestelmän sisäisiä jännitteitä. Valtion ja kuntien välillä jännitteen synnyttä epäluottamus siihen, että kunnat saavat riittävästi taloudellista tukea valtiolta selviytyäkseen velvoitteistaan. Omaishoitajan ja kunnan välinen jännite perustuu tuntemukseen, ettei kuntien taholta arvosteta kotona tehtävää hoitotyötä. Kunnan ja hoidettavan välillä jännite perustuu epävarmuuteen omaishoidon jatkuvuudesta ja uhkasta joutua laitoshoidon.</p> <p>Puoluepoliittisesti ei eduskunnassa omaishoidon tuesta käyty keskustelu jakanut puolueita puolesta tai vastaan asetelmaan. Aluepoliittinen vaikuttaminen ja argumentointi sen sijaan olivat yleisiä. Poliittiset intressit tulisivat ehkä vahvemmin näkyviin, jos aihetta tutkittaisiin kuntien valtuustosaleissa.</p> <p>Primaariaineiston tutkimuksessa muodostavat valtiopäiväasiakirjat vuosilta 1973-2002. Hyvinvointivaltion kehittämiseen tutustuessani perusteoksina olivat Katri Hellstenin väitöskirja ”Vaivaishoidosta hyvinvointivaltion kriisiin, Hyvinvointivaltionkehitys ja sosiaaliturvajärjestelmän muotoutuminen Suomessa” sekä Pirkko-Liisa Rauhalan väitöskirja ”Miten sosiaalipalvelut ovat tulleet osaksi suomalaista sosiaaliturvaa”. Valtiopäivien toimintaperiaatteisiin tutustuminen perustui pitkälti Jaakko Nousiaisen teokseen ”Suomen poliittinen järjestelmä”.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords vanhuus sosiaalipalvelut kotihoito omaishoidon tuki eduskunta aloitteet keskustelu argumentointi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			